

A-PDF Merger DEMO : Purchase from www.A-PDF.com to remove t

Jednoho dne procht a jeho duše byla zvržena.

Jitra bývala podivnou věcí v jeho životě. Přechod ze tmy do tmy, ale tma denní se přec jen podobala více životu, o jakém si vyprávěli lidé na ulicích. Ve dne měl před zrakem oponu, za níž hořelo tisíc zárovek, a tušil světlo za tím plátnem, třebaže neviděl jinak nic z toho, co se pohybovalo a hovořilo.

Ale přece to byl život a když někdo od počátku žije o suchém krajici, ani si nezasteskne po lepším. Chodíval do hospody a nade dveřmi té hospody byla pěkně malovaná tabule a lidé říkali, že rudá písmena té tabule hlásají příchozím: „*Hostinec u Boží Prozřetelnosti.*“ Člověku, který žije pod rukou tmy, jest dobře na blízku pánaboha, neboť pánbůh stvořil světlo a snad se někdy ještě rozpomene na ty, kdo mají v očních důlcích černé kameny. Když tak pěkně seděl mezi známými, kořalku před sebou, ani si nevzpomněl, že nedovede čísti v křemářčiných zracích, jež se opíraly o hrudi mužů jako horké dlaně milosti. K čemu pak tu konečně potřeboval oči, když stačilo popíjeti a naslouchat? Druzí nedělali také nic jiného a leda se ještě rozčilovali nad křivými pohledy kamarádů. Venku jezdily automobily a z těch, co seděli v nich, jistě si nikdo nepovšiml nápisu nade dveřmi. Potom kdosi řekl — a to bylo slovo, které dovede proměnit lidskou duši — řekl takovouhle věc: „As-

poň kdybys měl děti. No jo — slepý má mít dítě se zdravou ženskou, potom vyvzdoruje pánubohu. Proti tomu pánbůh nic nemůže, když má slepý dítě, které je z jeho těla a které vidí jako čert. Potom to přece jenom nebylo všechno nadarmo.“

Lidé mají rozumy a chceš-li jim připravit dobrou chvílku, nebraň se, nabízejí-li ti dar. Zvláště, je-li tím darem užitečné slovo. Kolik pak je hodin? Dvaadvacet. — Krčmářce je také dvaadvacet a dvaadvacet let není o mnoho více nežli dvaadvacet hodin, neboť dobré skutky se měří na staletí a špatných lépe nepočítati. „Kamaráde, copak to povídáš? Přihnulsis asi pořádně a tvá slova jsou těžká jako ten zápach tady nad stoly. Jak pak bych mohl říci třeba tuhle krčmářce, aby mi dala dítě, když jsem slepý? Člověk musí mít moc dobré oči, chce-li říci' milostné slovíčko, to nejde jen tak beze všeho.“ Krčmářka se zasmála a znělo to, jako by někdo rozbil čajovou skleničku. Přišla k němu na špičkách a dotkla se jeho paží. Projela mu tělem nějaká horká vlna a zaslechl, že povídá: „Ale máš to ruce jako medvěd. S těma bys moh' lámat kameny!“ „Silu mám“, na to slepý a sevřel jí nahý loket, „ale copak to stačí ke štěstí?“

A potom byla noc a za tu noc se duše slepého proměnila. Když šel nyní po náměstí, myslil si, že slunce hřeje jaksi tepleji, jako by se bylo trochu zemi přiblížilo, a na střeších slyšel šepoty holubů a ze všeho mu bylo radostno jako nějakému člověku, který si hraje s barevnými skličky. Potkal-li děti, za-

šerموval holí a řekl co nejveseleji: „Neviděly jste mého synáčka? Patrně se tu někde honí se svými kamarády.“ A když neodpovídaly, pokračoval ještě tepleji: „Což pak je to tak podivné, že slepý člověk hledá své dítě? Ale kdež... To se vám jen tak zdá. — A nyní mi řekněte, není-li mezi vámi nikoho, jehož otec by byl slepým — jehož otec by neviděl nic ze všech těch pěkných věcí kolem dokola, jak jsou na světě za jarních měsíců.“ Nakonec děti utíkal. To jest nějaký podivný slepý — chyťte je, aby nepadl do modré vody! — ten slepý bude asi nějakým strašidlem.

Ale jednoho dne mu povídá tenký dětský hlásek: „Můj tatínek je také slepý. Hraji si s jeho očima, které vypadají, jako by viděly, ale zatím nevidí zhola ničeho. Je to tak zábavné! Mohu dělati cokoliv a někdy si hrajeme na slepou bábu a nemusíme tatínkovi zavazovat oči. Tatínka, který vidí, bych nechtěl — náš tatínek je nejlepší.“ Toť se ví, člověk by leckdy plakal radostí. Někdy jest vzduch radostí tak nasycen, že se až vlamuje do dlažby náměstí a proniká do hlubin země. „Tak poď se mnou, dobrý chlapěčku“, pohladí jej slepý a přetře si čelo, „vezmeme si automobil a vyjedeme na druhý konec města. Něco ti tam ukáží.“ Šofér, dobrý člověk, povídá: „Tohle se mi nestalo. Pročpak spěcháte, když jste slepý? Ostatně je mi to jedno. Usedněte.“ A tak byly ulice a náměstí a promenády. U jedné věže zaslechl odbíjet hodiny, ale nepočítali úderů. „Pohlédni vzhůru“,

vybízí slepec, „a řekni mi, kolik ukazují rafičky na ciferníku.“ Tolik a tolik. „Dobrá, zdá se, že vidíš jako ostříž.“ „Vidím všechno“, potvrzuje hoch, „dovedu se dívat i do slunce.“ „To je znamenité“, mne si ruce slepý, „toho nedovedou děti obyčejných lidí.“ Potom vystupují před hospodou. „Přečti mi nápis nade dveřmi.“ — „Hostinec u Boží prozřetelnosti.“ — „Výborné! Zda-li pak to slyšíte, krčmářko! A to je dítě slepého!“ —

Nyní přijde poslední kapitola.

Dnes je slunce na samém vrcholku nebes a vypadá to, jako by je tam byl někdo přibíl zlatým hřebíkem.

„Krčmářko, já jsem člověk silný a zvyknu-li si na věci kolem sebe, dělám všechny práce jako vidoucí.“

„Ale já se slepých bojím, protože jim nelze vidět do duše.“

„To jsou slova... Nevidíte-li vy do mé duše, nevidím já ani do vašich očí. Z toho bych si konečně nic nedělal, jen když bych zrakem svého dítěte viděl sluneční tvář a hvězdy za noci. To bych viděl skoro samého pánaboha.“

„Načpak chceš vidět pánaboha? Raději se napij kořalky.“

„Mlč. Kdybych měl dítě, vyrazil bych z tohoto svého černého kruhu a jeho drobnou pěstí bych zatloukl na nebeskou bránu.“

„Proč pak bys na ni tloukl, hloupý?“

„Abych řekl těm, co jsou uvnitř, že mi musí nahradit v mém dítěti dlouhou noc a dlouhé odřikání.“

„To jsou podivné řeči... myslím, že je v nich nějaké rouhání.“

V tu chvíli mělo už město na hřebenech střeš rudé stuhý západu. Za okamžik přijdou hosté a usednou za stoly. Pak bude pozdě, snad bude konec na vždy. Tak tedy se slepý šourá prázdnou světnicí až k výčepu, odkud krčmářka dýchá do světa jako květina, a snaží se trochu podepřít svůj slabý hlas: „Nemohu přece pořád jenom pít kořalku. To je proti pánubohu a taky proti tomu krásnému jarnímu vzduchu, kterého jsou venku plné ulice. — Co pak se mnou nedovedeš mít smilování?“ — „Já si myslím“, protahuje krčmářka, „když má někdo neštěstí, tak nemá pomýšletí na světské věci. Kdož ví, není-li to hřích.“ — „Ale když já nechci, aby byla u mne tečka a konec! Dobře to řekl ten kamarád! Jak pak bych ti to vysvětlil? Má-li člověk dobré oči, dívá se na svět a to už jako by se modlil, to už jako by chválil pánaboha. A čím více vidí, tím více pokladů shromáždí, protože stále shromáždí vděčnost a radost. Potom, až mu dozrají jablka v koruně, předá všechno dětem a odejde v pokoji. Je to takový jasný řetěz, který se vine stále a stále vpřed do nekonečna. Skoro to vypadá, jako by člověk ani neumíral. A má-li před sebou ve dne v noci tmu, znamená to tečku a konec. Pak je marno netoliko všechno do předu, ale i nazpět... leda že by měl takového synáčka, jakého jsem ti přivezl včera ráno.“ — Krčmářka se směje a dotkne se lehce jeho čela: „S te-

bou by byla smutná láska... a k čemu by mi byla má krása, když bys jí za celý život nespátřil?"

Potom se dějí takové podivné věci, že všechny předměty kolem na stěnách i po stolech trnou úžasem. Zmítá se tu svazek těl a ty ruce a nohy jsou jako tasené zbraně, jimiž se bojuje na života na smrt. Konečně jest ticho a klid, ale začouzené stěny nemají dosud sil, aby vydechly. Přicházejí hosté a na jednou mají tváře bledší nežli sváteční náprsenky. V koutu světnice stojí krčmářka s černými vlasy na ramenou a s bílým nožem v ruce. Slepý leží na zemi a zdá se, že jest mrtev. „Naše krčmářka je vražednicí“, šeptají si lidé a nevědí, mají-li vstoupiti dovnitř nebo se rozprchnouti do ulice. „Byl to násilník!“ vybuchne krčmářka a pak se dá do pláče. „Copak mi teď pomůže, že jsem ho bodla do prsou!“ — Ale slepý má v sobě ještě špetku sil, i zvedne ústa z prachu podlahy a povídá krčmářce: „Chtěl jsem, abys mi dopomohla k věčnosti. Snad to byl hloupý sen a pánbůh mne potrestá za to, že jsem chtěl, aby nebylo všechno nadarmo, aby za mým životem nebyla tečka a prázdnota...“

Tohle řekl a zemřel... Nikdo z těch, co byli okolo, neporozuměl slovům slepého násilníka.

POKLAD ZE ZÁMOŘÍ

I.

Když vypluli, pokrylo se nebe mraky, i byla tu náhle dvě moře, jedno šumící vlnami a druhé mlčící zavřenými ústy oblaků.

Tehdy řekl první lodník: „Měsíc jest příliš zvědav. Ačkoliv jest nebe potaženo černým plátnem, našel si přece trhlinu a nyní nám hledí přímo do talířů.“

Právě večereli, proto se lodník rozhořčoval. A vtr zadul do plachet a přihnal vzpomínky na zelené louky s bílými křídly motýlů a na domov za horami. Loď plynula po hřebenech vln a ústa byla plna dobrých soust a srdce překypovala velikým štěstím.

„Vezmu svítilnu“, řekl kostnatý námořník, když ukončil večeri, „a posadím se do kajuty. Nutno střežiti pokladu. Všichni smíme zahynouti, ale dříve nutno dopravit poklad v bezpečí. Byli jsme ve světě deset roků a to jest příliš mnoho drahého času, než bychom jej promarnili neopatrností na samém konci pouti.“

Loď se zakymácela a všichni námořníci vzkřikli sborem:

„Posadíme se k pokladu a budeme ho střežiti nejostřejšíma očima. Deset let jsme se plahočili pouštěmi a pralesy, hledající jej a zanechávající cáry své síly i mladosti na ostnech překážek. Jsme povinni přivézt poklad svému městu, aby se rozesmálo ště-